

POSTANOWIENIE

Z., dnia 27 lutego 2013 roku

Sąd Rejonowy w Złotorzy I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSR Piotr Krawczuk

Protokolant: st. sekr. sądowy Bożena Zielińska

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2013 roku w Złotorzy

na rozprawie

sprawy z wniosku J. G.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku

p o s t a n a w i a:

I. oddalić wniosek;

II. odstąpić od obciążenia wnioskodawcy kosztami opłaty od wniosku o przyjęcie oświadczenia o odrzuceniu spadku;

III. przyznać na rzecz adwokata M. J. od Skarbu Państwa kwotę 73,80 zł , w tym 13,80 zł podatku VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. G. domagał się przedłużenia terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłej babce E. K., a po sprecyzowaniu żądania w piśmie przygotowawczym, zatwierdzenia przez Sąd uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do odrzucenia po niej spadku.

Wywodził, że przyczyną niezłożenia takiego oświadczenia w wymaganym prawem terminie było pozostawanie w błędzie co do rzeczywistego stanu spadku. Wnioskodawca nie miał żadnej wiedzy na temat długów spadkowych. O takim fakcie dowiedział się później od ciotki Z. M., która dopiero po pewnym czasie poinformowała go, że w skład masy spadkowej po zmarłej E. K. wchodzi długi w wysokości około 14.000 – 16.000 zł. Wtedy jednak termin do odrzucenia spadku już upłynął. Wnioskodawca przekonywał dalej, że gdyby miał świadomość istnienia jakichkolwiek długów spadkowych złożyłby oświadczenie stosownej treści. Był to więc błąd, który dotyczył czynności prawnej, prawnie istotny, uzasadniający uchylenie się od skutków prawnych niezachowania terminu do odrzucenia spadku.

Niezależnie od tego, wnioskodawca podniósł, że pozostawał w błędnym przekonaniu, że jako syn zmarłej jeszcze wcześniej S. G., która była córką spadkodawczyni, nie dziedziczy spadku po babce. Błąd ten został wywołany przez jego ciotkę Z. M., która takie stanowisko przedstawiła wnioskodawcy.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

W dniu 17 kwietnia 2012 r. zmarła E. K. z domu T.. Była wdową. Miała kilkoro dzieci, w tym S. G., która zmarła w dniu 08 kwietnia 2001 r. pozostawiwszy po sobie syna, wnioskodawcę J. G..

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu E. K. /k.3/, odpis skrócony aktu zgonu S. G. /k.4/, przesłuchanie wnioskodawcy /k.11/.

Wnioskodawca dowiedział się o śmierci babki zaraz po tym jak zmarła. Nie mieszkał z babką i nie miał wiedzy o jej długach. Uprzedziła go o nich ciotka Z. M. w miesiącu czerwcu 2012 r., po tym jak odrzuciła spadek po zmarłej przed notariuszem w dniu 13 czerwca 2012 r., tak jak i pozostałe przy życiu dzieci spadkodawczyni J. K., J. Z., J. B., Z. K., W. K. i M. K..

Wnioskodawca był przekonany, że dopiero od tego dnia biegnie dla niego termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po babce, podobnie jak dla zstępnych dzieci spadkodawczyni, które spadek odrzuciły.

W dniu 26 października 2012 r. Z. M. odrzuciła spadek w imieniu małoletnich dzieci D. M. i M. M.. Wtedy zorientowała się z wnioskodawcą, że jego termin do odrzucenia spadku już upłynął.

Dowód: kopie wypisów aktów notarialnych z protokołami oświadczeń o odrzuceniu spadku z dnia 13.06.2012 r. /k.5/ i 26.10.2012 r. /k.6-7/, zeznania świadka Z. M. /k. 21 odwr./, przesłuchanie wnioskodawcy /k.11/.

W dniu 27 lutego 2013 r. wnioskodawca złożył przed sądem miejsca zamieszkania oświadczenie o odrzuceniu spadku po zmarłej E. K..

Dowód: protokół przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku /k.20/.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył, co następuje:

Spadkobierca, który dąży do wyłączenia go z kręgu osób powołanych do dziedziczenia może odrzucić spadek przez oświadczenie złożone przed notariuszem lub w sądzie rejonowym, w którego okresie znajduje się miejsce zamieszkania lub pobytu składającego oświadczenie, w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o tytule swego powołania do spadku (art. 1012 k.c. i art. 1015 § 1 k.c. oraz art. 640 § 1 k.p.c.).

Ustalony przez ustawę termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku ma charakter terminu zawitego z zakresu prawa materialnego. Z jego upływem uprawnienie powyższe wygasa, a w to miejsce wchodzi narzucony przez ustawę skutek w postaci przyjęcia spadku w sposób prosty, a w pewnych wypadkach, gdy spadkobierca nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych albo jest osobą co do której istnieją podstawy do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, względnie gdy poza nim dochodzą do dziedziczenia takie osoby – skutek w postaci przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 2 k.c. i art. 1016 k.c.).

Niezależnie od przyczyn, dla których wnioskodawca uchybił powyższemu terminowi, złożony przez niego wniosek o przywrócenie terminu do odrzucenia spadku nie miał szans powodzenia. Wnioskodawca mógł natomiast uchylić się do skutków prawnych niezachowania powyższego terminu między innymi z powodu błędu, ale i ten zabieg okazał się nieuprawniony (art. 1019 § 2 k.c.).

Przyjmuje się, że spadkobierca nie składa oświadczenia o odrzuceniu spadku pod wpływem błędu gdy dotyczy on treści zamierzonej czynności prawnej i jest błędem istotnym (art. 84 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 1019 § 1 k.c.). Błąd co do treści czynności prawnej jest postrzegany jako błąd co do tytułu powołania do dziedziczenia, osoby spadkodawcy, przedmiotu spadku, czy wreszcie wielkości udziału w spadku, w tym długach spadkowych które przypadną mu w związku odrzuceniem spadku przez innych spadkobierców (art. 1020 k.c.) lub uznaniem ich przez sąd za niegodnych do dziedziczenia (art. 928 § 1 k.c.). Z zasady nie jest to natomiast błąd, który dotyczy oceny zdarzeń prawnych od których liczy się początek biegu terminu do odrzucenia spadku (błąd co do prawa). Błąd istotny to z kolei błąd, który uzasadnia przekonanie, że gdyby uprawniony nie działał pod jego wpływem i oceniał sprawę rozsądnie, złożyłby w ustawowym terminie oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Wnioskodawcy nie obca była wiedza, że jego matka S. G. nie dożyła otwarcia spadku po E. K., co w świetle art. 931 § 2 k.c. było równoznaczne z powołaniem wnioskodawcy do spadku po zmarłej babce w miejsce matki. Chwila, w której

dowiedział się on o tym tytule powołania do spadku to dzień, w którym powziął on wiedzę o śmierci spadkodawczyni. W tym wypadku miało to miejsce niedługo potem, jak spadkodawczyni zmarła, a więc w dniu 17 kwietnia 2012 r., od którego liczyć należało termin do złożenia przez wnioskodawcę oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku (art. 1015 § 1 k.c.).

Wnioskodawca rzeczywiście nie był świadomy potrzeby złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku do czasu, gdy ciotka Z. M. uprzedziła go w czerwcu 2012 r. o długach babki. Do tego czasu nie upłynął mu jednak jeszcze sześciomiesięczny termin do odrzucenia spadku, któremu wnioskodawca uchybił nie tyle z powodu błędu co do stanu zadłużenia spadkodawczyni, ile z braku właściwej oceny zdarzenia od którego rozpoczął bieg termin w jakim oświadczenie o odrzuceniu spadku należało złożyć. W świetle art. 1019 § 1 i 2 k.c. nie był to błąd prawnie doniosły, który uzasadniałby uchylene się przez wnioskodawcę od skutków prawnych niezachowania terminu do odrzucenia spadku, nawet jeśli został wywołany przez współspadkobiercę nieświadomego konsekwencji prawnych jego upływu.

Dlatego wniosek powyższy pozostawał nieuprawniony i jako taki podlegał oddaleniu.

O kosztach postępowania, które nie zostały uiszczone, a na które składała się opłata od wniosku o przyjęcie oświadczenia o odrzuceniu spadku, Sąd postanowił na podstawie art. 113 ust.4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz.1398 ze zm.), a o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy przez adwokata ustanowionego z urzędu, zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.). Na wysokość przyznanych adwokatowi kosztów składało się nieopłacone wynagrodzenie w wysokości 60 zł, zwiększone o kwotę podatku VAT w wysokości 13,80 zł, liczone zgodnie z § 9 pkt 1 i § 19 pkt 1 w zw. z § 2 ust.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).